

ארבע האמהות הרוסיות

עמ' 7

זוהדרן

زوهدريخ ZO HADEREKH

גיליון 29 / 27 ביולי 2022

אין עתיד עם יאיר לפיד
(צילום: ועד עובדי משרד החוץ/עיצוב: עמרי חנין)

ולשאל - האם ראוי לגזור גזירה שווה בין הימין המתנחלי-גזעני של בן גביר וסמוטריץ' לבין רשימת השוויון והדמוקרטיה בראשות ח"כ איימן עודה (חד"ש)? האם זה חכם לשלול את האפשרות (כ-100 יום לפני הבחירות!) לשתף פעולה עם הרשימה המשותפת לאור הסקרים?

לפי סקר בחירות שערך "כאן 11" ופורסם ביום ראשון (24.7), לגוש הליכוד בראשות בנימין נתניהו חסר רק מנדט אחד לשם הרכבת ממשלה. לפי אותו סקר, צפוי הליכוד לזכות ב-35 מנדטים (עלייה בהשוואה לסקר הקודם). מרצ צפויה לזכות במנדט נוסף בהנחה שזהבה גלאון תחזור לעמוד בראשות הרשימה. במידה שהגנרל יאיר גולן יעמוד בראש מרצ, מספר מושביה ירד לארבעה במקרה הטוב, והיא תהיה שוב בסכנת ירידה אל מתחת לאחוז החסימה. האיחוד החדש בין כחול לבן בראשות בני גנץ לבין תקווה חדשה בראשות גדעון סער נחלש בהשוואה לסקר הקודם, ואיבד שני מנדטים. לפי הסקר הנוכחי, צפוי גוש נתניהו להחזיק ב-60 מושבים, אשר עדיין אינם מספיקים להרכבת ממשלה. לעומתו, צפוי הגוש בראשות יאיר לפיד להחזיק ב-54 מנדטים ללא תמיכת ששת חברי וחברות הרשימה המשותפת.

טעויותיו של לפיד לעולם חוזרות. בימים האחרונים הוא שב על אותן שגיאות פוליטיות ואסטרטגיות שביצע לפני כמעט עשור. כזכור, כאשר התמודד לראשונה לראשות הממשלה, הצהיר בגאווה: "אני לא מוכן להקים גוש חוסם עם הזועביז" - בהתייחסו לח"כ לשעבר מבל"ד חנין זועבי, ולחברי הרשימה המשותפת. זו לא טעות, זו מדיניות ימנית.

לפיד אמנם מצהיר כי הוא דוחה כל שיתוף פעולה גם עם בן גביר, אך לא מהסס לאמץ את עיקרי תורתו הגזענית. זהו "המרכז הקיצוני" של לפיד, המפחד להתמודד עם האתגרים המרכזיים בחברה הישראלית: כיבוש, אפליה, ניצול. אגב, לפיד מוסיף לכהן גם כשר החוץ. עובדי משרדו הנוקטים צעדים ארגוניים מזה חודשים, הזהירו מזמן כי עמו "אין עתיד".

במהלך ישיבת סיעת יש עתיד שהתקיימה בשבוע שעבר (20.7), הצהיר ראש הממשלה יאיר לפיד באופן שאינו משתמע לשני פנים כי הוא פוסל שיתוף פעולה עם הרשימה המשותפת: "הבחירות האלה נכפו עלינו, אבל הן יכולות להיות הזדמנות שלא תחזור לצאת מהפלונטר, להקים ממשלה לאומית רחבה ויציבה בלי הקיצוניים", אמר. בעקבות הנאום, הופץ דף המסרים ושונן בקרב השרים וחברי הכנסת ממפלגתו. הטענה החוזרת: "אנו פוסלים כל שותפות עם איתמר בן גביר והמשותפת".

למען הסר ספק, גורמים ביש עתיד אף הבהירו לכתבת חדשות ערוץ 12 דפנה ליאל כי "הקיצונים" שאליהם התכוון לפיד הם אכן איתמר בן גביר מצד אחד - והרשימה המשותפת מצד שני.

המסר חזר על עצמו גם למחרת, במהלך כנס שערך ארגון "אידיאה" הממומן בידי מפלגת השלטון השמרנית בגרמניה. בנאום עמוס קלישאות, אשר סימל את תמצית הלפידזים (נגד "קיצונים משני הצדדים" ובעד ה-"ביחד"; בשבח המרכז המקדש שמרנות במקום שינוי), שב לפיד והבהיר כי משימתו נותרה "לאחד את החברה". זאת, אל מול "הקולות והכוחות הכי קיצוניים בה".

כך, במהלך השבוע האחרון חזרו הבכירים והזוטרים ביש עתיד ודיקלמו את אותה המנטרה. השרה לשוויון חברתי (כן, תפקיד זה קיים בממשלת ישראל) מירב כהן התראיינה והדגישה: "לא נשב איתם באותה קואליציה". אם מישוהו בכל זאת לא השתכנע מדבריה, שר הרווחה מאיר כהן חזר על הדברים בריאיון לרדיו. הגדיל לעשות גם יו"ר ועדת החוץ והביטחון, ח"כ רם בן ברק, כאשר קרא למתלבטים בין רע"מ למשותפת להצביע לראשונה. כנראה שהמשנה לראש המוסד לשעבר למד להבחין בין "ערכים טובים" ל"ערכים רעים".

מאז הצהרת לפיד, שבים וחוזרים כל שריו וכל חברי רשימתן על אותם הדברים בדיוק, מבלי לעצור לרגע

הגנרל גולן ראוי למרצ ומרצ ראוי לגולן

"סגן השרה יאיר גולן רוצה להיבחר לראשות מרצ במקום השר ניצן הורוביץ. גולן בן ה-60 מונה בגיל 33 למפקד אוגדת איו"ש, היחידה הצבאית המופקדת על תחזוקת השליטה הישראלית באוכלוסייה הפלסטינית בגדה המערבית; שמונה שנים לאחר מכן, ב-2002, הוא פיקד על חטיבת הנח"ל, בזמן שכבשה מחדש את הערים בגדה, שבהסכם אוסלו נמסרו לניהולה של הרשות הפלסטינית; כעבור שנים אחדות הוא המציא את מה שמכונה 'נוהל שכן', התחכמות שנועדה לעקוף החלטה של בג"ץ שאסרה על השימוש באזרחים פלסטינים כמגינים אנושיים; ולבסוף, בין השנים 2014 ו-2017 הוא כיהן כסגן הרמטכ"ל. במלים אחרות – אדם שהקדיש כמעט מחצית משנות חייו להעמקת השליטה הישראלית על הפלסטינים, מבקש עכשיו להיבחר לראשות מפלגה שהוקמה ב-1992 כדי לשים לה קץ. מרצ ראוי להנהגתו של יאיר גולן, ויאיר גולן, פוליטיקאי שהשקפותיו המדיניות אינן שונות מאלה של יאיר לפיד או עמר בר-לב, ראוי להנהיגה – כל הדרך אל מתחת לאחוז החסימה".

אריה דין, "זמן ישראל", 17.7

רץ נגד ביבי, אך גם למענו

"בנימין גואטה, חבר מרכז ליכוד, החליט להגיש את מועמדותו לראשות מפלגת הליכוד מול יו"ר האופוזיציה וראש המפלגה בנימין נתניהו. זאת חלק מהפריימריז הצפויים בליכוד. אם נתניהו ייפול, אני חושב שזה יהיה אות קלון ובכיהה לדורות. אני מתמודד לכבוד נתניהו בשביל להוכיח שאם הוא נופל, כל המדינה הולכת לאבדון. אני בסך הכל מציע אלטרנטיבה אמיתית לעם ישראל כולו. נתניהו הוא יקיר לבי", אמר".

ידיעה באתר "זואלה", 17.7

מכתבים למערכת

עוול היסטורי באונ' תל-אביב

מזה עשרות שנים מתבצע עוול היסטורי בקמפוס אוניברסיטת תל אביב, שהיה בעבר שטח הכפר הפלסטיני שייח' מוניס. במה שהיום משמש שטח הקמפוס, היו בעבר מספר "בתי ארמון" בהם שכנו עשירי שייח' מוניס. בלב הקמפוס מצוי "הבית הירוק", המשמש כיום את סגל האוניברסיטה. בעבר, היה גם הוא בית אחד מעשירי הכפר. נעשו ניסיונות ואף הועלו דרישות להקים עמוד זיכרון או שלט המנציח את עברו של הבית והכפר, אולם כל ההצעות נדחו ע"י הנהלת האוניברסיטה. בית הקברות המוסלמי המצוי בסמוך לבניין פורטר ללימודי הסביבה פרוץ, מוזנח ומצבו מנותצות.

יגאל אלון הנציח את הפתגם: "עם שאינו זוכר את עברו, עתידו לא מובטח" – האם התכוון רק למורשה היהודית? האם ההיסטוריה הערבית אינה ראוי לזיכרון, לתייעוד או לטיפול? הקמפוס האוניברסיטאי שבתחומי הכפר שייח' מוניס הוא רק דוגמא אחת מני רבות. מצטרפות אליו יפו, ג'מוסין, מנשיה, אבו כביר, סלמה, סומייל, ועוד. תל-אביב-יפו לא צמחה מתוך החולות, אלא נבניתה על חורבן של כפרים ערביים, פרדסים, עצי שקמה ושטחים חקלאיים.

דן יהב, ת"א-יפו

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

היכנון לביאת המשיח

"בקרב תופעל ברחבי ישראל תחבורה ציבורית שלא שובתת: נסיעה ללא נהג. שביבת נהגי התחבורה הציבורית הדורשים לשפר את תנאי העסקתם מפנה את הזרקור לעבודתם, אך בקרב יכנס לשימוש כלי תחבורה מסוג חדש איתו ישונעו המונים לבית המקדש".

הכותרת ראשית של "הגאולה", ירחון חב"ד, יולי 2022

היכנון לביאת הנשיא

"המסר המועבר לציבור הישראלי במהלך יומיים רצופים של מבצע שידורים מיוחד, באינטנסיביות ממוקדת של שטיפת מוח מכוונת, הוא: הנשיא ג'ו ביידן אוהב אתכם. אתם תושבי מושבה קטנה ומרוחקת, וג'ו הוא מנהיג האימפריה שתחת חסותה אתם מתקיימים. בלעדיו אתם אבק. כולכם כמו הילדים שלא מפסיקים לנופף בדגלי ישראל וארה"ב לאורך השטיח האדום. ג'ו הוא סב חביב, הוא איש חם, לבבי ואוהב אדם, שמרבה להפגין חיבה בנשיקות, חיבוקים וטפיחות על השכם. לנו רק נותר להתפלל לא שאלוהים יאהב אותנו, אלא שג'ו יאהב אותנו. כי ג'ו הוא האיש החזק בעולם. מדובר באחד ממבצעי שטיפות המוח הכי בומבסטיים ומתוזמרים שהיו כאן. שלושה ערוצים, מסר אחיד, רציף, בלתי נלאה, מכונת תעמולה משומנת".

חוגל אלפר, "הארץ", 15.7

לא יאומן כי יסופר: מפלגות בחרות את נציגיהן

"חד"ש, בל"ד ותע"ל, שכל אחת מהן היא 'מועדן סגור', לא מאפשרות למי שאינו משתייך אליהן ארגונית ואידיאולוגית להתמודד בבחירות המקדימות".

ג'אלל בנא, "ישראל היום", 12.7

כחלון: כך חולפת תהילת עולם

"תהיו כחלונים" רעם בקולו בנימין נתניהו לפני למעלה מעשור. ראש הממשלה דאז התכוון לשבח את שר התקשורת שלו, משה כחלון, שבמשמרתו התחוללה ירידה במחיר השימוש בטלפון נייד. כמו נתניהו, גם הפרשנים הכלכליים ייחסו את התוצאה הזו ל'רפורמות' שהנהיג השר. אלא שהתברר כי תוצאה דומה נמצאה בכל מדינות אירופה ואסיה, בהן למרבה הצער לא שמעו על כחלון ועל מעשיו המבורכים. מה שהתחולל הוא שינוי טכנולוגי שאיפשר העברת כמות מידע גדולה מבעבר ב'קו טלפון נייד' אחד. כלומר נוצרה אבטלה בקרב גורם ייצור מרכזי – שיחות הטלפון. זאת, לצד השיפור ביעילות המכשירים עצמם עשו את העבודה. אולם כחלון עצמו נתפס כנזר הבריאה. הוא, שפרש מפוליטיקה ו'עשה לביתו', בעיקר בעזרת תרומות שקיבל מאנשי עסקים עבור מוסד בניהולו. לאחר שנה חזר, הקים מפלגה, נכנס לקואליציה ומונה לשר אוצר. בתום כהונתו, שוב פרש מפוליטיקה ומונה ליו"ר דירקטוריון חברת האשראי יונט קרדיט. לפני כחודש התפטר, ועתה דווח כי ייחקר ברשות לניירות ערך בתור שותף לניהול התאגיד הכושל שבקופתו קיים חסר של עשרות מיליונים".

גדעון עשת, "כלכלה שחורה", 17.7

שאף אחד לא יעבוד עליכם

שלושה מיתוסים על האינפלציה

הבנק נגד הפועלים (צילום: ויקימדיה)

של חמשת הבנקים הגדולים בישראל על יותר מ-5 מיליארד שקלים. המספרים בפועל גבוהים אף יותר, כיוון שמתחילת השנה עלתה הריבית ב-1.15% והזרוע עוד נטויה. בזמן שהבנקים סופרים את השטרות, נפגעים הגמלאים מהעלייה ביוקר המחיה יותר מכל אוכלוסייה אחרת. כך עולה ממחקר שערך מכון מאקרו (24.7) עבור הסתדרות הגמלאים. לפי המחקר, קצב העלייה הקבוע בהכנסות הגמלאים איטי בהרבה מקצב ההתייקרות של עלות סל הצריכה שלהם. המחקר בחן את עלות סל הצריכה המאפיין גמלאים בהשוואה לזו של סל המאפיין את כלל האוכלוסייה. נמצא כי בין 2014 ל-2022 עלתה הכנסתו הממוצעת של גמלאי בישראל ב-9.5% בלבד, בעוד שהוצאתו הממוצעת עלתה ב-58%.

"זו מכה עולמית, אין לממשלה הרבה מה לעשות"

ישנם המנסים לתרץ האינפלציה בסיבות כגון המלחמה באוקראינה, השלכות המגיפה העולמית, העלאת הריבית של הבנקים המרכזיים במדינות הקפיטליסטיות הגדולות ועוד. אולם התהליך החל עוד טרם פרוץ משבר הקורונה: המחירים עלו כתוצאה מהשתוללות המגזר הפיננסי והסרת האסדרה עליו, כיאה למדיניות הניאו-ליברלית הנהוגה בישראל. ממשלת לפיד-בנט טענה לא פעם, כי האינפלציה היא "מכה עולמית" וכי שיעורה "נמוך בישראל בהשוואה ליתר העולם". המסר לעובדים, לגמלאים ולזוגות הצעירים ברור: "שבו בשקט". אך בינתיים, בעלי ההון צוחקים כל הדרך אל הבנק. אולם ההתקוממויות, השביתות הכלליות ומחאות העובדים ברחבי העולם לימדו את הממשלות הבורגניות, כי חזקה עליהן לפעול. כך נצפתה בכל מדינה התערבות ממשלתית רחבה במטרה לנסות ולעצור את היוקר ולו במעט. כהרגלה, מדינת ישראל יוצאת דופן. ממשלת לפיד מרבה לפזר הבטחות בנושא ולא עושה דבר. אך ביכולתנו "לעזור" ללפיד ולחבריו בעלי ההון לקבל החלטה. שביתה כללית במשק ראויה להיות הצעד הראשון.

אפרים דויד

מדד המחירים לצרכן המשיך להריקע שחקים גם בחודש שעבר, וממוצע המחירים בישראל זינק לשיא של למעלה מעשור. שיעור האינפלציה השנתי בישראל עומד כעת על 4.4%, ולפי הערכות הכלכלנים בבנק ישראל (שטרם פורסמו באופן רשמי), הוא עלול לטפס עד סוף השנה ל-5%.

מחקרים רבים חוברו בנושא המנגנון האינפלציוני והשלכותיו בחברה הקפיטליסטית. כבר במחצית השנייה של המאה ה-19 התייחס קרל מרקס ל"עליית המחירים הכללית" ולאופן בו היא משמשת את הבורגנות להגדלת רווחיה ולהעמקת ניצול העובדים. רשימה זו תציג ותנפץ שלושה מיתוסים גדולים על האינפלציה בישראל.

"מודד המחירים משקף את המציאות"

מדד המחירים לצרכן המפורסם מדי חודש מעורר ביקורת חריפה בקרב ציבור השכירים. זאת משום שהמדד אינו משקף מהימנה את ההתייקרות בה הם נושאים כאשר הם רוכשים מוצרי מזון ודלק, או כאשר הם מחזירים הלוואה לבנק. למעשה, מדד המחירים לצרכן משקף את השינוי שחל לאורך זמן בגובה ההוצאה הדרושה לקניית "סל קבוע" של מוצרים ושירותים. סל זה מבטא את ממוצע התצרוכת של כלל משקי הבית בישראל, וניתן לפלחו גם לפי אוכלוסיות שונות. לכן, מדד המוצרים הוא כלי בו משתמשות הרשויות כדי לקבוע בין היתר תוספות שכר או כדי לנתח את מגמות המחירים במשק. אולם השאלה שראויה להישאל היא: מה ההשלכות החברתיות והמעמדיות של השינויים במדד? קיימת מחלוקת באשר לזהות המוצרים המרכיבים את הסל. ליתר דיוק: לא ברור מה מחיר כלל המוצרים והשירותים שהוא מרכיב. התייקרות סל המוצרים תשפיע על משפחת שכירים באופן משמעותי יותר מאשר על משפחת בעלי הון, גם אם בצד העלייה במחירי החלב והביצים יתייקרו מחירי הדגמים החדשים של מכוניות היוקרה.

"האינפלציה פוגעת בכ-ו-ל-ם"

כאמור, חומרת הנזק לו גורמת האינפלציה משתנה בין המעמדות בחברה. אף על פי כן, לא כולם נפגעים ממנה. המגזר הפיננסי למשל, מרוויח מהאינפלציה ובגדול. מבדיקה שערך העיתון "גלובס" (19.7) עולה, כי חמשת הבנקים הגדולים רשמו במחצית הראשונה של 2022 הכנסות מצטברות של שלושה מיליארד שקלים, ורווח של שני מיליארד שקלים. לפי הבדיקה, הכנסות אלה הן תוצאה ישירה של העלייה ב"מדד המחירים הידוע". המדד הידוע הוא מדד המחירים בחודש שקודם לכל רבעון, ובחודשים שלאחריו. בנק מזרחי-טפחות, השולט בכ-35% מתיקי המשכנתאות בישראל, הוא הנהנה העיקרי מעליית המדד. הבנק רשם בשני הרבעונים הראשונים השנה רווח של 407 מיליון שקלים כתוצאה מהחשיפה לשינויים הצפויים במחירים. על כל אחוז בו עלה המדד, הוסיף הבנק 0.6% לתשואת הונו. הרווחים וההכנסות שרשמו הבנקים הודות לאינפלציה מצטרפים לרווחיהם מעליית הריבית המתמדת. שיעור הריבית שגובים הבנקים מהלווים מוצמד לשיעור שקובע בנק ישראל. כך תורם בנק ישראל את תרומתו לרווחי המערכת הבנקאית במקרה של עליית הריבית ב-1% בלבד, יעמוד גידול ההכנסות

גילוי דעת של מועצת מק"י

מחויבים להמשך

הרשימה המשותפת

המפלגה הקומוניסטית הישראלית מעוניינת בהמשך פעילות הרשימה המשותפת והתרחבותה על בסיס יסודות פוליטיים ברורים ומחייבים, ותפעל כדי שתבחר סיעה פרלמנטרית יהודית-ערבית הנלחמת ונאבקת למען מטרותיה, ואשר מסרבת לקבל את שיטת הסחר-מכר והכניעות. המפלגה הקומוניסטית קוראת לליכוד שורות פעילה ופעילי החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון, למען הבטחת הישגים פוליטיים בבחירות הקרובות לכנסת. זאת, תוך שימת דגש בחשיבות השותפויות הפוליטיות במאבק, המבוססות על יסודות ערכיים ועל שותפות כנה ומחויבת.

בתום דיוני מועצת המפלגה (23.7) (ר' עמ' 5), פורסמה ההצהרה הבאה: המפלגה הקומוניסטית מדגישה את חשיבות התגייסות הקאדרים שלה ושל חד"ש על מנת להשיג ניצחון פוליטי משמעותי בבחירות הבאות. סניפי המפלגה וסניפי החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון הפזורים ברחבי הארץ עורכים ישיבות ארגוניות במטרה להניח את היסודות להכנות המקומיות בכל אזור להתמודדות בבחירות הקרובות לכנסת. מפלגתנו הקומוניסטית מכירה בחשיבות המשך קיומה של הרשימה המשותפת וחותרת להרחבתה. עם זאת לא תתפשר על יסודותיה הפוליטיים המחייבים ודבקותה במאבק ציבורי. המפלגה סבורה שחשיבות השותפות טמונה בהשתתפות אמיתית, כנה ומציאותית במאמץ ובנטל האלקטורלי בשטח, בכל האזורים. קשר ישיר עם הציבור לאורך מערכת הבחירות וביום הבחירות הוא מרכיב קריטי להשגת מטרותינו.

סיעה יהודית ערבית עם עקרונות ברורים

המפלגה הקומוניסטית, כמרכיב בחד"ש, ניגשת למערכת הבחירות תוך הסתמכות על ניסיון צבור של עשרות שנים בעבודה פרלמנטרית. הניסיון נצבר גם בשלוש השנים האחרונות, אשר סימנו שיא באי יציבות הממשל. הלקחים הפוליטיים והארגוניים של השנים האחרונות נלמדו בכל הרמות. המפלגה הקומוניסטית תפעל למען סיעה פרלמנטרית יהודית-ערבית שתחתור לשינוי מדיניות הממשלה, ואשר תיאבק מדי יום ביומו למען זכויות הציבור אשר שלח אותה לכנסת.

המפלגה הקומוניסטית מדגישה את חשיבות מאבק העם הפלסטיני לחירות והמאבק נגד הכיבוש, הממוקמים בראש תוכניתה הפוליטית לקראת הבחירות הקרובות. מק"י תמשיך גם במאבקה בסוגיות אזרחיות, כלכליות וחברתיות כפי שעשתה לאורך שנים. המפלגה מדגישה את עמדתה הנחרצת, לפיה לא ניתן להפריד בין הזכויות הלאומיות לבין זכויות האזרח של הציבור הערבי. לא נאפשר לסחור בזכויות לאומיות ובעמדות פוליטיות ודיקליות בתמורה לזכויות אזרח שהן זכויות יסוד. האזרחים הערבים בישראל ובפלסטין זכאים להם ללא תנאים.

המפלגה הקומוניסטית קוראת להעצמת המאבק נגד הכיבוש ונגד פשעיו כלפי העם הפלסטיני, נתמיד במאבק נגד הרחבת ההתנחלויות ושלילת זכותו הבסיסית של העם הפלסטיני לשיבה ולהקמת מדינה עצמאית. המפלגה נותרה ותישאר נאמנה למצעה, המבוסס על פתרון שתי המדינות על בסיס גבולות 1967. המאבק המרכזי הוא למען הקמת מדינה פלסטינית בצד ישראל.

המפלגה הקומוניסטית לפעול לביטול כל צורות האפליה השיטתית של הממסד השולט, אשר גורמות מצוקה חברתית בקרב אוכלוסיות מוחלשות.

יחד עם פעילים מעשרות מדינות

משלחת בנק"י השתתפה

בפסטיבל נוער בקפריסין

בתחילת חודש יולי השתתפו - חברי בנק"י לארא ע'זאוי, עידן סלוצקר, אסיל איוב ורוז אסדי, בפסטיבל השנתי של אדו"ן (EDON) - תנועת הנוער של מפלגת אק"ל הקומוניסטית בקפריסין. ייצגנו את בנק"י וחברנו לנציגי תנועות נוער קומוניסטיות ואנטי-אימפריאליסטיות רבות מרחבי העולם.

הפסטיבל הפאן-קפריסאי של אדו"ן מתקיים בניקוסיה שבקפריסין כבר 34 שנים. מדובר באחד מאירועי השיא של התנועה, והוא מושך אליו אלפי מבקרים הנהנים ממוסיקה מסורתית ומודרנית, מאוכל מקומי ומתערוכות ומשתתפים בדיונים ובהרצאות בשלל נושאים.

במהלך ימי הפסטיבל, השתתפו בדיונים רבים בשאלת המאבק האנטי אימפריאליסטי העולמי. בקרב המשלחות המגוונות שהשתתפו בפסטיבל בלטה במיוחד המשלחת מסרי-לנקה, שבאותם הימים באה במדינתם לידי ביטוי מחאה המונית נגד השלטון. יחד עם חברי המשלחות מהמזרח התיכון ולפעילות האימפריאליזם האמריקאי באזור.

ביקרו באתרי ההנצחה של המאבק נגד הדיקטטורה הצבאית קצרת הימים בקפריסין, והאזינו לסיפורי הגבורה של הלוחמים שהשתתפו בו. גבורתם ושמותיהם חקוקים בסלע הניצחון של הכוחות הדמוקרטיים על כוחות הפאשיזם.

בשהותה בקפריסין, נטלה משלחת בנק"י חלק בחיזוק הסולידריות הבינלאומית של הכוחות האנטי-אימפריאליסטיים והדמוקרטיים בעולם. זו הייתה גם הזדמנות ללמוד ממאבקי חברינו בארצות שונות ולשוחח עמם על האתגרים העומדים בפני התנועות הנאבקות למען השלום והדמוקרטיה ולמען אחוות העמים.

עידן סלוצקר

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126402

פעילי מק"י וחד"ש מפגינים בצומת שפרעם נגד יוקר המחיה, 23 ביולי 2022 (צילום: זו הדרך)

מועצת מק"י: מגעים להרחבת המשותפת

עוד הדגיש את חשיבות הייצוג הנשי ברשימה.

נצעד לבחירות בראש מורם

נועה לוי, חברת הוועד המרכזי, שיבחה את פעילותה הפרלמנטרית של סיעת הרשימה המשותפת: "הסיעה שלנו הובילה פוליטיקה מדויקת, וזה ניכר לכל מי שעקב אחר פועלה. רע"מ ומרצ, לעומת זאת, התלכלכו בשל חברותן בקואליציה ימנית וקפיטליסטית שהצביעה בעד משטר האפרטהייד. לרשימה שלנו יש הישגים אמתיים שאפשר להתגאות בהם, מה שאין ליריבותינו. לכן עלינו ללכת לבחירות בראש מורם".

חברים אחרים קראו לשקול חלופות לרשימה המשותפת, והיו אף שהציעו להתמודד בבחירות באופן עצמאי אם יסרבו שאר מרכיבי המשותפת להקצות לחד"ש ארבעה מתוך ששת המקומות הראשונים ברשימה. לדברי צירים אלה, הרשימה המשותפת נסמכת על הפעילים ועל קהל הבוחרים של מק"י וחד"ש, אך אינה מאפשרת להן לבטא את עמדותיהן.

מקצת הצירים קראו לשרייך ברשימה המשותפת אישי ציבור בלתי-מפלגתיים, כדי להפוך אותה למושכת יותר לקהל הבוחרים. אחרים, לעומת זאת, הזהירו מפני שריון אישים חסרי מחויבות מפלגתית, שעלולים להתגלות כבלתי-אמינים – כפי שקרה בכנסת היוצאת עם מאזן גנאים (רע"מ) או ג'ידא רינאווי-זועבי (מרצ).

אחדים מהצירים קראו להציב את משבר האקלים כסוגיה חשובה על סדר היום של מערכת הבחירות הקרובה. לדבריהם, משבר האקלים קשור באופן הדוק בשאלות החברתיות בישראל, ואף בהתפתחויות פוליטיות אזוריות כמו הסכמי הנפט והנורמליזציה שגובשו בביקור הנשיא האמריקאי ביידן בסעודיה. אבשלום סטולר-עזרא, ציר מסניף תל אביב, ציטט את דבריו של הפעיל הסביבתי הברזילאי צ'יקו מנדס: "סביבתנות ללא מאבק מעמדי היא בסך הכל גינון".

יצוין כי בתום המועצה, הפגינו עשרות פעילי חד"ש ומק"י נגד יוקר המחיה בצומת שפרעם הסמוך למקום התכנסותה. המפגינים הניפו שלטים ובהם הכיתוב: "מהעלאות המחירים הטייקונים מרוויחים", "המחירים עלו והמשכורת קפאה", "העלאת מס על ההון – לא על ההמון" ועוד. בהפגנה השתתף ח"כ עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת) ומסר: "הפגנו נגד יוקר המחיה ולמען מדיניות חברתית וכלכלית שוויונית – למען המעמדות המנוצלים והחברה כולה".

אסף טלגם

מועצת המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) התכנסה בסוף השבוע (23.7) בשפרעם (ר' עמ' 4). במועצה דנו מאות צירים מרחבי הארץ בהיערכות המפלגה לקראת הבחירות לכנסת ב-1 בנובמבר. את ישיבת המועצה פתחה ח"כ צאידה תומא-סלימאן, חברת הלשכה הפוליטית של מק"י. תומא-סלימאן החלה את דבריה בברכה לברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י), המקיימת בימים אלה 15 מחנות קיץ לבני ולבנות נוער במקומות שונים ברחבי הארץ. לדברי תומא-סלימאן, פעילות בנק"י להכשרת דור חדש של פעילים קומוניסטיים היא הערובה הטובה ביותר להמשכיות דרכה של המפלגה.

עוד הדגישה תומא-סלימאן כי מק"י וחד"ש מתייצבות נגד גוש נתניהו, אך גם נגד גוש לפיד-בנט. לדבריה, המדיניות המשותפת לשני הגושים היא הרחבת ההתנחלויות והעמקת הכיבוש, האפליה הגזענית נגד אזרחי ישראל הערבים והקפיטליזם הניאו-ליברלי. מק"י, שהיא מפלגת השוויון, הצדק והשותפות היהודית-ערבית, שוללת מדיניות זו מן היסוד.

רשימה ערבית-יהודית שתילחם למען העובדים

מזכ"ל המפלגה עאדל עאמר הדגיש כי לפתחה של מק"י ניצבות שתי משימות פוליטיות חשובות: האחת היא השבת הכיבוש והסוגיה הפלסטינית אל מרכז השיח הציבורי והפוליטי בישראל; והשנייה היא הצבת יוקר המחיה בהקשרו הפוליטי האמיתי – תוצאה של המשטר הקפיטליסטי הניאו-ליברלי הפרוע המושל בישראל.

בהתייחס לבחירות אמר עאמר, כי מק"י וחד"ש ינהלו קמפיין בחירות חיובי. לדבריו, "יש לנו הישגים וחזון להציג לשני העמים בארץ: חזון שוויוני, צודק, של שלום ושל שותפות יהודית-ערבית". עוד סיפר כי בשבועות האחרונים מקיימות חד"ש ומק"י מגעים עם תע"ל ובל"ד, וכן עם אנשי ציבור בנגב, על אודות הרכב הרשימה המשותפת והמשך דרכה. לדבריו, הרכב הרשימה יוכרז במהלך השבועיים הקרובים. עאמר הדגיש כי "לא מדובר במאבק על כיסאות, כפי שמנסים לתאר זאת כמה מאמצעי התקשורת", אלא ב"גיבוש הסכמות פוליטיות וקו פוליטי משותף". עוד הוסיף: "נישא את הרשימה המשותפת על כתפנו, אך לא בכל מחיר". לקראת כינוס מועצת חד"ש ב-13 באוגוסט, בה תיבחר רשימת חד"ש לכנסת, אמר עאמר: "עלינו לבחור רשימה ערבית-יהודית לוחמת. איננו מפלגת מיעוט או מפלגה מגזרית, אלא מפלגה שמייצגת את העובדים בשני העמים".

שר החוץ הבחרייני עבד אללטיף בן ראשיד, נשיא ארה"ב לשעבר טראמפ, ראש ממשלת ישראל לשעבר בנימין נתניהו ושר החוץ של איחוד האמירויות עבדאללה בן זאיד במעמד חתימת "הסכמי אברהם", ספטמבר, 2020 (צילום: הבית הלבן)

כך פועל הציר הריאקציוני במזרח-התיכון

מול איראן. כך ניתן לטעון גם בנוגע לסעודיה, שלמרות שלא נכחה בפסגה, הייתה למעשה הכוח שהניע אותה. ישראל מתגרה באיראן במשך שנים כדי ליצור קונפליקט ולכפות על ארה"ב להיכנס למערכה. כך למשל, מתנקשת ישראל חדשות לבקרים במדעני גרעין איראנים, ומחבלת במערכות בתחום זה.

הפרת זכויות אדם וקפיטליזם הולכים יד ביד

באופן לא מפתיע, שימשה הפסגה גם לביצוע עסקאות מפוקפקות נוספות. בצד מטוסי קרב, המשיכה ישראל לשווק מוצר ידוע לשמצה נוסף שפיתחה – רוגלת פגסוס. קרן העושר האמירויתית "מובאדלה" היא אחת המשקיעות הגדולות ברוגלה מאז 2019. ממשלת ישראל מאשרת את כל עסקאות הייצוא של הרוגלה, בלא להתחשב בשימושיה לאחר מכן. גורם בכיר בקבינט הישראלי אישר: "מכרנו את הטכנולוגיה למדינות המפרץ כדי שנוכל להילחם יחד באויב משותף – איראן".

בנובמבר 2021 הכניסה מחלקת המסחר של ארה"ב את קבוצת אן.אס.או. שפיתחה את הרוגלה לרשימתה השחורה. הארגון קבע כי אן.אס.או. סיפקה את הרוגלה למשטרים שעשו בה "שימוש זדוני" כדי לעקוב אחר נציגי ציבור, עיתונאים, אנשי עסקים, אקטיביסטים, אקדמאים ועובדי שגרירויות. תחקיר העיתון "ווישינגטון פוסט" חשף, כי חודשים לפני רצח העיתונאי הסעודי ג'מאל חאשוקג'י ב-2018, הושלתה התוכנה במכשירו הסלולרי, כמו גם בזה של ארוסתו.

כדי לתחזק את הציר הריאקציוני הבלתי מרוסן במזרח-התיכון, נדרשת ארה"ב להסכים בשתיקה לשורה של הפרות זכויות אדם. ארה"ב כבר לקחה חלק באופן פעיל במעשי התוקפנות המחרדים שמבצעת סעודיה בתימן, אשר הובילו למותם של 377 אלף בני אדם, 60% מהם – כתוצאה מרעב או מהעדר תנאים הומניטריים. הנשיא ביידן טרם ביטל את הלגיטימציה שהעניק קודמו לכיבוש הבלתי-חוקי של מערב הסהרה בידי מרוקו, ובמקביל מצליחה ישראל למצוא דרכים חדשות להפר את זכויות האדם של הפלסטינים. כל אלה זכו בתגובה חלשה מצד ארה"ב, אם בכלל.

ג'ואל בינין

מגזין "ג'קובין"

מאנגלית: תום קורי

הוועדה האמריקאית לסיום הדיכוי הפוליטי במצרים, בשיתוף גופי שמאל נוספים, ערכה במאי האחרון פאנל תחת הכותרת: "האימפריה האמריקאית והאוטוקרטיה במזה"ת". להלן דברי המבוא לדיון מפי מנחה הפאנל ג'ואל בינין, פרופ' להיסטוריה, חוקר תנועות הפועלים במזה"ת ופעיל שמאל:

האימפריה האמריקאית איננה כוח העומד בפני עצמו. במזרח-התיכון, כמו במקומות אחרים, היא נשענת על בריתות שרקמה עם מדינות שהאינטרסים שלהן אינם עולים תמיד בקנה אחד עם האינטרס האמריקאי. ההיסטוריה של המזרח-התיכון רצופה בקונפליקטים בין בנות בריתה של ארה"ב לבין מדינות הכפופות למדיניותה ולהחלטותיה.

המתחים הטמונים בתחזוקת ההגמוניה האימפריאלית של ארה"ב נחשפו במעורמיהם ביוזמה שכונתה "פסגת הנגב" במרס 2022, אותה כינס שר החוץ הישראלי דאז וראש הממשלה בהווה, יאיר לפיד. בפסגה השתתפו, בין היתר, שרי החוץ של איחוד האמירויות, בחריין, מצרים ומרוקו, וליווה אותה מזכיר המדינה האמריקאי אנתוני בלינקן. ההישג הבולט של הפסגה התבהר בדמות הכרה ערבית פומבית בישראל כשותפה בציר המדינות הריאקציוניות המסרבות להיענות לדרישות אזוריהן לדמוקרטיה ולצדק חברתי. ברית זו מרבה להתיישר לפי דרישות ארה"ב, אך אינה נשמעת לה באופן מוחלט.

ברית המדינות המאוחדות נגד איראן

הברית היא תולדה של "הסכמי אברהם" שהובילו לנורמליזציה ביחסים בין ישראל לבין איחוד האמירויות, בחריין, מרוקו וסודן. ההסכמים הוצגו בזמנו כתמורה שקיבלה ישראל עקב הקפאת תהליך סיפוח שטחי הגדה המערבית. בפועל, ישראל המשיכה מאז להעמיק את הכיבוש וביתר שאת, חרף חילופי השלטון בה. אלא שעובדה זו לא גרמה למי מהצדדים לסגת מההסכם. לפני חתימתם, ניסה איחוד האמירויות במשך שנים לקדם עסקות נשק עם ישראל, הכוללות רכישה של מטוסי אף-35, אך לא יכול היה לעשות כן ללא נרמול היחסים.

חרף התקדמויות דיפלומטיות אלה, נותרו השרים הערבים בפסגת הנגב לא מרוצים מהחלטת ביידן לנסות ולגבש מחדש הסכם גרעין עם איראן. כזכור, את ההסכם גיבש לראשונה הנשיא לשעבר אובאמה ב-2015, אך טראמפ הקפיא אותו זמן קצר לאחר שנבחר לנשיאות. ישראל ואיחוד האמירויות לעולם לא יתנגדו לנכונות אמריקאית להילחם את מלחמתן

"עם פרוץ המלחמה, היקף הגיוס גדל משמעותית, ויחס הממשל כלפי האזרחים השתנה לרעה. אוסרים עלינו לדבר על 'מלחמת אוקראינה' ואין אפשרות לבקר את הפשעים שמתבצעים שם. רבים מהמגויסים לא שבים משדה הקרב, ומספר ההרוגים לא ידוע לאיש. רבים מהחיילים שבים עם נכויות קשות שלא זוכות בטיפול נאות. הארגון שלנו מנסה לעזור להם מול הוועדות הרפואיות, כדי שיעניקו להם אחוזי נכות בהתאם למגבלותיהם. משתפים איתנו פעולה לנו גם פסיכולוגים המתנדבים להעניק לחיילים סיוע נפשי קריטי".

במהלך המצעד הצבאי שנערך בכיכר האדומה ב-9 במאי האחרון, התייחס נשיא רוסיה ולדימיר פוטין ל"אחים לנשק שנפלו כגיבורים בקרב במערכתנו הצודקת". עם זאת, מסרב השלטון לחשוף את מספר החיילים שנהרגו או נפצעו מאז הפלישה לאוקראינה בפברואר האחרון.

לדברי חבר הפרלמנט ממחוז סמרה, הקומוניסט מיכאיל מטבייב: "על פי הערכות, מספר הנופלים באוקראינה בארבעת חודשי הלחימה הראשונים בלבד עולה על מספר הנופלים במלחמת אפגניסטן" (כ-20 אלף אז). מטבייב סבור כי "בערי רוסיה הגדולות מספר החללים הגדול אינו מורגש, מאחר שמוצאם של רוב החיילים הנלחמים באוקראינה הוא אזורי הספר, הרחק מהמרכזים האורבניים".

מי נהרג? מי נפצע? סוד צבאי

שאלת מספר החיילים שנהרגו או נפגעו עומדת כיום במרכז שיח השלום ברוסיה. לדברי אולג בודרוב, פעיל בתנועת שלום שהוקמה עוד בימי ברית המועצות, הפצועים ברובם מטופלים בבתי חולים הנמצאים בקרבת החזית ואינם מוחזרים לעורף. בתי חולים אלה ממוקמים בדונייצק ובולגנסק, ערים הנמצאות תחת שלטון אוקראיני בדלני. משפחות החיילים כלל אינן מקבלות מידע על מצב יקיריהן, ואינם יודעות מתי יחזרו הביתה.

רבבות משפחות ברחבי רוסיה נאלצות לחיות בחשש ובחרדה, כאשר ממשלת רוסיה מוסרת מידע לא מהימן, אם בכלל. לדברי מלניקובה: "אינני מומחית לענייני צבא, אך אופי הלחימה באוקראינה מקשה על איסוף גופות החללים, מה שמנוגד לחוק הבינלאומי. בתום כל קרב אמורים הצדדים להחליף שבויים ולהחזיר את גופות ההרוגים זה לזה. למרבה הצער זה לא מתקיים".

הצבא הרוסי אינו מתחייב להחזיר למשפחות החללים את גופות יקיריהם, ואינו מספק להן תשובה באשר למצב הנעדרים. מתנדבי תנועת אמהות החיילים ונציגיה מוצפים בפניות לעזרה. אך כאשר הם פונים לשלטונות, הם נתקלים בדרך כלל באטימות. פעמים רבות אף נאמר להם כי מדובר ב"סוד צבאי מסווג".

על מנת להתמודד עם חומת ההשתקה החוצצת בין הציבור ברוסיה לבין החיילים הרוסיים באוקראינה, הקימו עיתונאים ברחבי הפדרציה "אתרי הנצחה המוקדשים לנופלים". בהם ריכוז מידע על אודות החללים והנעדרים, אותו ליקטו מקרובי משפחותיהם ומאירועים לזכרם. השלטונות פועלים נגד יוזמות אלה באמצעות החוק האוסר על הפצת סודות צבאיים, וחוק האוסר על הפצת דיסאינפורמציה.

חרף הסיכונים, מקפידים עיתונאים של האתר "בייקאל" לאסוף מידע על חיילים שנהרגו בקרבות ושממשפחותיהם מתגוררות ברפובליקת פוֹרְאָטְסְקָה (שבדרום-מזרח רוסיה). המדור "כמה חיילים יוצאי בוריאטיה נהרגו באוקראינה" מתעדכן מדי יום, ורשימת השמות בו ארוכה למרבה הצער.

ואדים קמנקה

ולנטינה מלניקובה: פועלת למען שלום החיילים (צילום: "הומניטה")

המלחמה באוקראינה והשלכותיה

ארבע האמהות של החיילים הרוסים

שליח העיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומניטה", ואדים קמנקה, ביקר לאחרונה ברוסיה. בפרברי מוסקבה הוא פגש את ולנטינה מלניקובה בת ה-78, ממייסדות אמהות החיילים - תנועה אזרחית הפועלת למען החיילים המשרתים בצבא ונגד המלחמה. מלניקובה פעילה בארגונים אנטי-מלחמתיים מזה עשרות שנים, והיא ממשיכה להיאבק במרץ למען השלום.

"נאבקנו כל חיינו למען השלום, אך למרבה הצער דבר לא השתנה", היא מספרת. "שערותי כבר הלבינו, אך מאבקנו למען החיילים טרם הסתיים. פעלנו להגן על חי בנינו ועל ביטחונם מאז פרוץ מלחמת אפגניסטן, ונמשיך במאבק חרף האיומים והדיכוי".

במשך שנים לימדה מלניקובה גיאולוגיה באוניברסיטת מוסקבה. חייה השתנו בשנות ה-80, כאשר שני בניה גויסו לצבא למרות שעברו בהצלחה את מבחני הכניסה לאוניברסיטה, ולכן אמורים היו לקבל פטור משירות.

יחד עם נשים נוספות, הקימה את אמהות החיילים - ארגון אנטי-מלחמתי שהמשיך לפעול ברוסיה גם בעת הקרבות בנגוֹרְנֹו-קְרַפְאָך, בקירגיזסטן, בצ'צ'ניה ובגרוזיה. הארגון הוא קול בולט בקריאה לביטול שירות החובה ברוסיה. לאחר הפלישה לאוקראינה, קיבלה הדרישה משנה תוקף: רבים מהלוחמים בצבא רוסיה הם צעירים שנשלחו לקרב כמעט ללא הכשרה צבאית. בין החיילים שנפלו על אדמות אוקראינה היו כאלה ששירתו לא יותר משלושה שבועות.

מספר הנופלים לא ידוע לאיש

לדברי מלניקובה, 130 אלף צעירים בני 18 עד 27 מגויסים לצבא רוסיה מדי שנה. "היחס של פיקוד הצבא כלפי החיילים הצעירים לא נשתנה עם השנים" מספרת מלניקובה.

האידיאולוגיה של האסלאם הפוליטי, כמו גם את פניו המרובים. ואכן, לאחר קריאת הדרשות, שהיסוד העקשן והתובעני בהן שלוב במתינות ובקבלת שלטון החוק, ניתן להבין מדוע התפצלה תנועתו של דרויש בשנת 1996 לשתיים: הפלג האיסלאמי הצפוני בראשות ראאד סלאח, המחרים את הבחירות לכנסת; והפלג הדרומי המתון, בו תמך דרויש עד מותו ב-2017, אותו מייצגת בכנסת מפלגת רע"מ.

התנועה האסלאמית בישראל החלה כסניף מקומי, אחד מני רבים, של תנועת האחים המוסלמים. בדומה לתנועה המקורית המצרית, גם זו של דרויש העמידה במרכז את ה"דעוה": מושג רב-פנים שפירושו לא רק חשיבות התנועה הפוליטית, אלא גם דרישה לשינוי פנימי ומהותי בחיי המוסלמים - "חזרה בתשובה" אישית בצד פעילות בארגון ובמוסדות. במסגרת הדיון ב"דעוה", מותח דרויש ביקורת חריפה לא רק על המערב, הרודף את המוסלמים, אלא גם על הקומוניסטים הפלסטיניים בערים ובכפרים. עם זאת, דרויש לא מעוניין להיבדל מכוחות אלה, כי אם לשכנעם ולגייסם לשורותיו: לרתום את הצעירים החילוניים לדת, ובמקביל לאמץ את הקדמה והפיתוח האירופיים.

הספר הקצר נפתח במבוא מאיר עיניים מאת פרופ' יצחק ויסמן, בו הוא מגולל את רקעו הביוגרפי של דרויש. השייח' נולד ב-1948 וגדל בכפר קאסם, שם חזה בטבח הנוראי ב-1956 בו נרצח גם דודו. בקריאת קורות חייו של דרויש, יידהם הקורא לגלות כי בטרם התקרב לדת (לאחר מלחמת יוני 1967) היה פעיל במק". כמו רבים אחרים בסביבתו הוא חי בדלות, והעיסוק בעוני המיעוט הפלסטיני בישראל, שנזכר שוב ושוב בכתביו, מעלה לא פעם את התהייה – האם הייתה התנועה האסלאמית מתגבשת, או זוכה להצלחה בה זכתה, לו היה הציבור הערבי זוכה בשוויון במדינת ישראל, ולא נדחק לחיי אפליה ומצוקה? נדמה כי גינוי ה"מטריאליזם" (מושג המשמש את דרויש בהתייחסותו הן לקפיטליזם של ארצות-הברית ואירופה הן לקומוניזם של הגוש המזרחי ומק") הוא אמצעי להתמודדות עם מחסור וקושי, שלא לומר – אופיום להמונים.

משנה פוליטית סדורה ומושרשת היטב

את הדרשות המופיעות בספר נשא דרויש במהלך התמתנותו - בערוב ימיו אף תמך ביוזמת ז'נבה ושלל את תנועת חמאס. דרשותיו כורכות שוב ושוב בין אסלאם לבין דמוקרטיה, וקוראות לאמץ את המודל הפוליטי המסורתי של התנועות המוסלמיות הדמוקרטיות, בעיקר באלג'יריה. דיון זה חושף את הקורא העברי לנרטיבים אסלאמיים שאוזנו כלל לא מכירה – למשל, סיפור עקידת ישמעאל המחליף את עקידת יצחק.

הקריאה בספר מעשירה, אך לא משכנעת כהוא-זה בעמדותיו של דרויש, שהן עמדות דתיות וריאקציוניות. אף על פי כן, היא מבחירה את משקלה ואת עומקה של תנועתו. רע"ם אינה ומעולם לא הייתה מגמה חולפת. על כן, אין לראות בבגידתה ברשימה המשותפת ובחבירתה לממשלת הימין של בנט בבחירות האחרונות מעשה נוכחות או נוחות ותו לא. מדובר בתנועה הממלאת אחר משנה פוליטית סדורה שייסודותיה הרעיוניים בוקעים מכתביו של דרויש. לאחר קריאתם, ניתן להבין, למשל, מדוע יכולה רע"ם לבטא קיצוניות דתית מחד גיסא, ולשתף פעולה עם הציונות בשלילת הזכויות הלאומיות הפלסטיניות מאידך גיסא, מבלי שאיש מתומכיה יראה סתירה בין הדברים. לטוב ולרע, מדובר בכוח עמוק ומבוסס, וראוי וכדאי להתעניין בו ולחקור את שורשיו.

גולי דולב-השילוני

ייסודותיה הרעיוניים של התנועה האסלאמית

תרגומו לעברית של הספר "האסלאם הוא הפתרון" (רסלינג, 2021, 145 עמודים) מאת שייח' עבדאללה נימר דרויש הוא בשורה של ממש. זאת, לא רק בשל תוכנו, אלא בעיקר בשל התזמון בו ראה אור אשתקד. הספר, המאגד כמה מדרשותיו החשובות של מייסד התנועה האסלאמית בישראל, מומלץ לא רק למתעניינים בעולמם של הפלסטינים אזרחי ישראל, אלא גם לאלה המבקשים להתחקות אחר קורות התנועה נוכח מדיניותה של מפלגת רע"מ בבחירות האחרונות ובעקבותיהן. מצד אחד, שם התנועה מרחיע ומפחיד יהודים הקושרים בו מושגים כמו טרור וג'יהאד. מצד שני, מדובר בתנועה שאפשרה הלכה למעשה הקמת ממשלה שהרחיבה את ההתנחלויות והעמיקה את הכיבוש בשטחים. נציגיה הפוליטיים של רע"מ ישבו בקואליציה בין הגנרל גנץ לבין הגזענית איילת שקד, ואף לא פסלו את האפשרות לחבור לממשלה בראשות בנימין נתניהו. מורכבות זו, כך מראה הספר, באה לביטוי בייסודותיה הרעיוניים של התנועה, ומלווה אותה מאז הקמתה.

מסירות דתית בצד מתינות וקבלת שלטון החוק

הספר פותח למעשה צוהר ראשון בשפה העברית להבנת השיח המוסלמי-דתי בישראל, ובכך חשיבותו העיקרית. הוא מנמק את טענותיו לא בקולם האוריינטליסטי של הפרשנים באולפני הטלוויזיה וגם לא בזה של החוקרים במגדל השן, אלא בקולו של פלסטיני בעצמו. הספר מבהיר את עומק

מאבקים בין מעמדות חדשים לישנים, קיטוב מעמיק בין עשירים לעניים, ניגודים שהחריפו בין העיר, הכפר והמדינה - כל אלה התכנסו בפריס והתלקחו כדי מלחמה של ממש. האזרחים, רובם פועלים ובעלי מלאכה, נאבקו בשלטון הבורגנות ובכוחות הדיכוי שהפעיל. שיאו של המאבק הגיע בעת התקוממות הקומונה של פריס באביב 1871, והסתיים בדיכוייה הברוטלי בידי המשטר במהלך "שבוע הדמים".

בנימין לא היה הראשון לבקר את מושג העיר הקפיטליסטית המודרנית באירופה. כפי שמציין רוטברד במבוא לספרו, קדם לו חיבורו של פרייריך אנגלס מ-1845 "מצבו של המעמד העובד באנגליה" (תורגם לעברית ב-1958 וראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד). לאחר אנגלס ובנימין ראו אור חיבורים מאת הוגים רבים נוספים, שאת חלקם ניתן למצוא באסופה החדשה.

44 הטקסטים המרכיבים את האסופה כוללים מאמרים, מסות, מניפסטים, פרוגרמות, מדריכים ללוחמה אורבנית וגם מפות, צילומים ואיורים. כל אלה "נכתבו מנקודות מבט שונות וברגעים שונים, החל מהמחצית הראשונה של המאה ה-19 ועד למאה הנוכחית. יחדיו, משרטטים הטקסטים מעין היסטוריוגרפיה קטנה של העיר כזירת מאבק, ולעיתים אף כשדה קרב", כתב רוטברד.

הזכות לעיר

האסופה כוללת גם טקסטים מאת בלנקי - חבר הוועד המרכזי של הקומונה להגנה לאומית על פריס. כן ניתן למצוא באסופה את "הכרות הקומונה" מאת לואיז מישל - אחת ממנהיגיה, את כתביו הנבחרים של וולטר בנימין, את המסה "על הקומונה" שפרסמו אנשי האינטרנציונל הסיטואציוניסטי גי דבור, אטילה קוטנאי וראול ונייג'ס ב-1965, ואת "הזכות לעיר" - טקסט מכונן מאת הסוציולוג המרקסיסט אנרי לפבר (1901-1991).

לפבר פיתח בשנות השמונים את המושג "הזכות לעיר". באמצעותו, פירט תחומים שונים של זכויות אזרחיות, לרבות זכויות פיסיות (לנגישות, לתחבורה, לשירותים ציבוריים), זכויות לחירות (למגורים ולעשייה אמנותית) והזכות להשתתף ביצירתה המתמדת של העיר דרך מעורבות אזרחית בקבלת ההחלטות. לפבר דגל ב"אקטיביזם מרחבי", החותר לשנות את יחסי הכוחות המעמדיים בעיר הקפיטליסטית. שניים מחיבוריו ראו אור בהוצאת רסלינג: "מרקסיזם" (תרגם: עירן דורפמן, 2005) ו-"המרחב (החברתי) הוא מוצר (חברתי)" (תרגם: אבנר להב, 2018).

טקסט ראוי לציון נוסף הכלול באסופה כתבה האנתרופולוגית קולט פטונה (1929-2012), שחקרה במשך שנים את שכונות העוני במרוקו. בטרם שובה לצרפת פורסם חיבורה "האנשים האלה" (1968), אשר זכה לתהודה רבה על רקע התקוממות הסטודנטים והפועלים במאי 1968.

יוסי אבו

סיור גרפיטי בחיפה

השבוע, ביום חמישי, 28.7, יתקיים סיור גרפיטי בעיר התחתית בחיפה החל בשעה 18:00. מוזיאון העיר, העומד מאחורי היוזמה, מסר: "בסיור נתחקה אחר עבודות הקיר המפארות את סמטאות העיר התחתית, נעקוב אחר התפתחותו של קולקטיב הגרפיטי הישראלי המוכר 'בי.אפ.סי.', נתוודע ליצירות שהועלו במסגרת הפסטיבל 'הקירות' בו לקחו חלק אמנים מן הארץ ומהעולם ונגלה עבודות שנוספות לקירות כל הזמן". הסיור בתשלום וניתן להירשם באתר המוזיאון.

"היופי נמצא ברחובות", כרזה ממרד מאי 68, פריז

ספר בעריכת שרון רוטברד מלחמת הרחובות, הבתים והמעמדות

לאחרונה פרסם האדריכל והמרצה שרון רוטברד אסופה עבת כרס (יותר מ-540 עמודים!) תחת הכותרת: "מלחמת הרחובות והבתים וטקסטים אחרים על העיר" (הוצאת בבל). במשך שנים ליקט רוטברד טקסטים ותרגם אותם לעברית מצרפתית (רובם תורגמו לראשונה). מדוע מצרפתית? משום שהעיר העומדת במרכז האסופה היא לא אחרת מאשר פריס. רבים מקוראי "זו הדרך", גם אלה שאינם אדריכלים או בוגרי בצלאל, ודאי מכירים את רוטברד מספריו הקודמים: "משפטי הסרבנים", אותו חיבר יחד עם דב חנין ומיכאל ספרד (הוצאת בבל, 2004) ו"עיר לבנה, עיר שחורה" העוסק באדריכלות העיר ת"א-יפו (הוצאת בבל, 2005).

עטיפת הספר החדש מעידה על אופי תוכנו: היא מציגה תרשים של בריקדה הלקוח מתוך כתב היד של החיבור "הנחיות להתקוממות מזוינת" מאת המהפכן הצרפתי ומנהיגי הקומונה הפריסאית אוגוסט בלנקי (1805-1881).

הר געש מסוכן ונוהם, כור של מהפכה

"ישנם מעט דברים בהיסטוריה האנושית שאנו מכירים היטב כמו את ההיסטוריה של העיר פריס", כתב ולטר בנימין בחיבורו "פרויקט הפסאז'ים" (חלקים ממנו פורסמו בהוצאת רסלינג ב-2019). תוך כדי בנייתה, הוא כותב, "הפכה העיר "הר געש מסוכן ונוהם, כור של מהפכה".

מחאת המתמחים מתחדשת

בבתי חולים בפריפריה בלבד ורק לאחר מכן בכל הארץ. אלא שבדיון שנערך בשבוע שעבר, לפני פרסום ההיתר, חשפה נציגת המדינה כי נבחנות מספר חלופות להיתר, שלא דווקא תואמות את דרישות המתמחים למשמרות מקוצרות.

הקורס הרעיוני

על מעמד וקולוניאליזם

בהשתתפות המרקסיסט המשפיע

פרופ' וויק צ'יבר

מפגש רביעי - ביום שלישי, 2.8, בשעה 19:00, אולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א

מועצת חד"ש

דיון פוליטי לקראת הבחירות

שבת, 30.7, 16:00, אולמי עוואדיה, שפרעם

מק"י תל אביב

אסיפה ציבורית: קובה ואתגריה

בהשתתפות ד"ר אפרים דויד

יום שני, 1.8, בשעה 20:00

אולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

הקרנת הסרט

"בעבור חופן דולרים"/סרג'ו ליאונה

בניתוח מרקסיסטי בהשתתפות אשר לוי

איטליה/ספרד/גרמניה, 1964, 99 דקות

(אנגלית; כתוביות באנגלית)

מוצ"ש, 30.7, בשעה 20:00

שירה בגדה 1/8

בעריכה חד פעמית של עמית בן עמי

שני, 1.8, בשעה 20:00

כניסה בתרומה מומלצת של 10 ש"ח

השבוע באתר "זו הדרך"

פיצוץ המו"מ על הסכם המזרים, כשלון משאל העם בתוניסיה, רצח המורה בלוד, זכויות להט"ב בקובה...

zoha.org.il

לא נותר עד שנקצר

מפגנים מול הבית של השרה אורנה ברביבאי (צפון תל אביב)

מוצ"ש | 30.7 | 20:30

במהלך השבוע צפוי להתפרסם היתר ההעסקה החדש עבור תורניות הרופאים המתמחים, עליו חתומה שרת הכלכלה אורנה ברביבאי. אולם ארגון המתמחים מרשם הודיע כי לא יתפשר בשום צורה על מתווה חדש, ודורש את קיצור התורניות ל-18 שעות במקום 26 כיום, כפי שנקבע במתווה המקורי. עוד קרא הארגון להפגין מול ביתה של ברביבאי בצפון תל-אביב במוצ"ש הקרוב, 30 ביולי. יצוין שאין זו הפעם הראשונה בה סטודנטים ומתמחים לרפואה מפגינים מול בית השרה שהיא מראשי מפלגת יש עתיד.

"רגע לפני שהשרה קובעת את ההיתר הסופי, אנחנו חייבים להילחם על קיצור התורניות. לא נתפשר על תורניות של יותר מ-18 שעות, ונדרוש התחלה של קיצור התורניות גם במרכז הארץ", כתבה אמש יו"ר מרשם, ד"ר ריי ביטון, בפוסט שהופץ בין חברי הארגון. "כפי שהבהרנו, מבחינתנו אין שום אפשרות אחרת: קיצור התורניות ל-18 שעות ולא דקה יותר!".

ד"ר ביטון ציינה כי לפני חודש החלה קופת החולים כללית לנקוט צעדים משפטיים נגד קיצור התורניות. במקביל הבהירה המדינה, במסגרת דיון בבית הדין לעבודה בבאר שבע, כי דרוש זמן נוסף על מנת להחיל את מתווה ההיתר המקורי שגיבשה שרת הכלכלה, הקובע כי תורניות המתמחים יקוצרו ל-18 שעות. ראשית, נטען, יש ליישם אותו

אבלים על מותה של החברה הוותיקה

ינינה אלטמן

ששילבה את עבודתה כפרופסור לכימיה

עם פעילות מסורה למען השלום ונגד הפאשיזם

מחוז חיפה של מק"י

תנועת נשים דמוקרטיות בישראל - תנד"י

מרכינה ראש על קברה של

ינינה אלטמן

מדענית ופעילה בלתי-נילאית

לזכויות הנשים ולחירות האדם

ח"ד 26205, ת"א 6126102, מל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il, מק"י : maki.org.il, info@maki.org.il